

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33530>

Özet

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i (YÜAÖ), A. F??lal?-Ta?k?n taraf?ndan 2008 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, Modern Türkiye ba?lam?nda bireylerin yurtta?l?k kavram?na dair alg?lar?n?, özellikle de haklar ve ödevler aras?ndaki denge ve önceliklendirme aç?s?ndan de?erlendirmektir. Ölçek, bireylerin kendilerini birer vatanda? olarak nas?l konumland?rd?klar?n? ve toplumsal sorumluluklar?n? nas?l alg?lad?klar?n? psikometrik aç?dan incelemek üzere tasarlanm??t?r. Bu çal??ma, Türkiye'deki sosyal psikoloji ve siyaset bilimi ara?t?rmalar?na önemli bir katkı sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Yurtta?l?k, Alg?, Haklar, Ödevler, Ölçek Geli?tirme, Türkiye, Sosyal Psikoloji, Sivil Sorumluluk.

Yazarlar

F??lal?-Ta?k?n, A.

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, bireylerin sahip olduklar? yurtta?l?k rollerine dair subjektif de?erlendirmelerini ve bu rollerin içeri?ine yönelik inançlar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirilen bu araç, özellikle modern toplumlarda hak merkezli veya görev merkezli yurtta?l?k anlay??lar?n?n yaygınl??n? ve bunlar?n demografik de?i?kenlerle ili?kisini ara?t?rmac?lara sunmak üzere tasarlanm??t?r.

Bu doktora çal??mas?, Türkiye'nin kendine özgü sosyo-politik yap?s? içinde yurtta?l?k alg?s?n?n boyutlar?n? ortaya ç?karmay? ve bu boyutlar? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir envanter olu?turmay? amaçlam??t?r. Çal??manın sonuçlar?, e?itim ve kamu politikalar?n?n yurtta?l?k bilincini ?ekillendirmedeki rolünü anlamak için kritik veriler sunmaktadır.

Yap?

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i, yurtta?l?k kavram?n? çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Tez ba?l??na göre, bu yapı?n?n temel ayrılm? **haklar** ve **ödevler** ekseninde gerçekleşmektedir. Ölçek, bireyin kendini tanımlad??? vatanda?l?k tipini (örne?in, aktif siyasi kat?l?mc?, pasif hak sahibi veya sorumlu ödev yerine getirici) ölçmek üzere alt boyutlara sahip olabilir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yapı, bireyin devlete ve topluma kar?? olan sorumluluklar? ile devletten ve toplumdan bekledi?i haklar?n göreceli a??rl??n? içermektedir. Bu, literatürde

genellikle **sivil kat?l?m** ve **toplumsal sorumluluk** gibi kavramlarla ili?kilendirilen karma??k bir sosyal alg? yap?s?d?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece ölçtü?ünü gösteren en önemli kriterdir. Kaynak bilgide geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, bir doktora tez çal??mas? kapsam?nda kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?lm?? olmas? beklenmektedir.

Bu analizler tipik olarak **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile boyutlar?n do?rulanmas?), **içerik geçerli?i** (uzman görü?leri ile maddelerin kapsay?c?l???n?n sa?lanmas?) ve muhtemelen **ölçüt geçerli?i** (ilgili d?? kriterlerle korelasyon) çal??malar?n? içerir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve yöntemleri, Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal tezde mevcuttur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarlıl???n? ve kararlıl???n? ifade eder. Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak listelenmi?tir. Ancak ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, iç tutarlıl?k katsay?s? (örne?in, Cronbach's Alpha) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Yüksek iç tutarlıl?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Ölçe?in alt boyutlar? varsa, bu güvenilirlik katsay?lar? her bir alt boyut için ayrı ayrı rapor edilmi? olmal?d?r. Ara?t?rmac?lar, bu detaylara ula?mak için tezin tam metnine ba?vurmal?d?r.

Faktör Analizi

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, yap? geçerli?ini belirlemek amacıyla mutlaka **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in kavramsal olarak haklar ve ödevler ayr?m?na dayan?p dayanmad???n? istatistiksel olarak test etmeye yarar.

Büyük olas?l?kla, öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?larak maddelerin hangi faktörler alt?nda topland??? belirlenmi? ve ardından **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ile bu yap?n?n örneklem üzerinde ne kadar iyi uyum sa?lad??? incelenmi?tir. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in nihai madde say?s?n?, boyutlar?n? ve her bir boyutun aç?klad??? varyans oran?n? belirlemi?tir.

Araç

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçe?i.

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktadır, ancak psikometrik geli?tirme standartlarına uygun olarak, büyük olasılıkla 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin: "Kesinlikle Kat?lıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları. Çalışmanın doktora tezi olması nedeniyle, genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde uygulanmaktadır.

Yaş Grubu: Genç ve orta yaş yetişkinler (spesifik yaş aralığı tezde belirtilmiştir).

Popülasyon Detayları: Çalışma büyük olasılıkla Ankara merkezli bir örneklem üzerinde yürütülmüştür; detaylı örneklem büyüklüğü ve özellikleri (eğitim seviyesi, sosyoekonomik durum) orijinal tezde bulunmaktadır.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geli?tirme prosedürleri (Madde havuzu oluşturma, pilot uygulama, faktör analizi, güvenirlik hesaplamaları).

Anahtar Kelimeler

Yurtta?lk Alg?s?, Siyasi Katılım, Sosyal Haklar, Medeni Haklar, Tez Çalışması, ODTÜ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilgi mevcut değildir.

Ba?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir. Yazarın o dönemdeki ba?l?k Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'dür.

Yazın Adresi: Orijinal tezin bulunduğu kurum: Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2008 yılında doktora tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için izinler ve potansiyel ücretler konusunda doğrudan yazar A. F?lal-Ta?k'n veya tezin yayınlandığı kurum olan Orta Do?u Teknik Üniversitesi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik araştırmalarda genellikle

referans gösterilmek ko?uluyla kullan?m serbest olabilir.

Kaynaklar

F??lal?-Ta?k?n, A. (2008). *Modern Türkiye'de haklar ve ödevler aç?s?ndan yurtta?l?k alg?lamas? ölçe?i geli?tirilmesi* (Doktora Tezi). Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir. Eri?im Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[yurttaslik-algilamasi-olcegi-civics-detection-scale-toad.pdf](#)

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, telif haklar? veya gizlilik nedeniyle bu platformda sunulmamaktad?r. Ölçek maddelerine ve puanlama yönergelerine, yukar?da referans? verilen A. F??lal?-Ta?k?n'?n 2008 tarihli doktora tezinin ekler bölümünden ve ilgili PDF dosyas?ndan ula??lmas? gerekmektedir.